Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery St Jersey City, N J 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
УНСоюз (201) 451-2200

РІК XC. Ч. 92. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 18-го ТРАВНЯ 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 18, 1983 No. 92. VOL. XC.

ЗГАДАЛИ САМІ І ПРИГАДАЛИ ІНШИМ

Приготовляються до 8-ої конференції ПКУС

Під час відвідин представників ПКУС у Головній Канцелярії УНСоюзу, сидять (справа): Уляна Дячук, д-р Мирослав Лабунька, д-р Іван О. Флис, д-р Михайло Воскобійник і Володимир Сохан.

Джерзі Ситі, Н. Дж. (Л. В-а). — У підготовці до триденної Восьмої річної конференції, яка відбудеться у Гарвардському університеті в Кеймбридж Масс., від 3-го червня до 5-го червня ц.р., прибули до Головної Канцелярії УНС і щоденника „Свобода" на розмову представники Постійної Конференція Українознавчих Студій (ПКУС) д-р Мирослав Лабунька, голова, і д-р Михайло Воскобійник, голова історичної секції ПКУС, при УНІГУ, у понеділок, 11-го квітня ц.р.

Розповідаючи про пляновану конференцію і про пророблену працю, д-р М. Лабунька зупинився на початках ПКУС: ПКУС постала в 1976 році із завданням — згуртувати професорів-українців, які викладають по різних американських коледжах і університетах, щоб вони мали при УНІГУ свій форум для активної праці в україністиці.

Першим головою ПКУС був проф. Богдан Романенчук. Дальшими головами були професори: Микола Богатюк, Ася Гумецька, Дмитро Штогрин, знову М. Богатюк, Володимир Жила і тепер М. Лабунька. ПКУС має свій правильник, згідно з яким відбуває річні кількаденні конференції, на яких українські науковці читають доповіді, дискутують, обмінюються досвідом і накреслюють пляни на майбутє. Кожна така зустріч, - казали гості в редакції - проходить у творчих обставинах і є дальшим поштовхом для дослідів над історією України, її мовою, літератірою і загально культурою.

Не останнє місце присвячується також темам наших

(Продовження на ст. 3-ій)

Капеля Бандуристів виступить в Ню Йорку

Ню Йорк, Н.Й. — Капеля Бандуристів ім. Тараса Шевченка, під дириґентурою Григорія Китастого, у новому поповненні молодими бандуристами і співаками та змодернізованою програмою, виступить тут цієї п'ятниці, 2-го травня ц.р., о год. 8-ій вечора в Карнеґі Голл при 881 Сьома авеню. Квитки на концерт можна купити, або замовити телефонічно у бюрі квитків в Карнеґі Голл (247-7459),а або в українських крамницях АРКА, при 48 Схід 7-ма вулиця, тел. 473-3550, і ЕКО 145 Друга авеню, тел. 254-0888.

Капеля Бандуристів ім. Т. Шевченка пройшла довгий і славний шлях і вже 65 років служить українському народові, відвідуючи різні країни світу, у яких живуть українці. Після закінчення Другої світової війни Капеля переїхала до З'єднаних Стейтів Америки і, не зважаючи на великі матеріяльні й інші труднощі, зуміла вдержатись тут як окрема мистецька одиниця, тоді, як ліквідувались численні інші хори, театральні студії тощо. Місцем осідку Капелі є Дітройт, але в Капелі співають і грають люди, які живуть на віддалі кількасот миль від названого міста.

Очевидно, що Капеля, виїжджаючи в турне по містах ЗСА і Канади, бере на себе великий фінансовий риск і тому організатори надіються на підтримку української спільноти у заплянованих концертах.

Крім Ню Йорку, Капеля виступить ще у Вашінгтоні, 21-го травня, Філядельфії, 22-го, в Гартфорді, 24-го, в Бостоні, 25-го, Монтреалі 27-го і в Торонто 28-го травня.

Відомі піяністи і архітект Л. І. і Р. Жуки виступлять в УІА

Ню Йорк, Н. Й. — Талановиті канадсько-українські культуротворці, славнозвісна у світі „Родина Жуків", сестра і два брати — піяністка-віртуоз Люба, піяніст-віртуоз Іриней і архітект-будівничий Радослав, виступлять тут, в суботу, 21-го травня, з концертом і лекцією-виставкою під спонзорством Українського Інституту Америки.

Радослав Жук, що його найбільше знає американська Україна з його прегарних дев'яти зразків українського церковного будівництва, в яких гармонійно переплітаються сучасне мистецтво і теперішні вимоги до церковних будівель з українською давньою традицією таких побудов, експонуватиме на цьому Вечорі кілька його нових архітектурних проєктів і продискутує ті його праці, за які його нагороджено високими міжнародними нагородами. Зараз архітект Жук викладає в Школі архітектури МекҐілл університету в Монтреалі. Він є членом (феллов) Королівського Товариства мистецтв у Лондоні, Англія. Серед його найновіших проєктів є будівля американської амбасади в Лондоні та нова ратуша в Оттаві.

Але якраз проєктування

(Продовження на ст. 3)

ДОПОВІДЬ ПРОФ. Я. БІЛІНСЬКОГО В УВАН

Ню Йорк, Н. Й. — В неділю, 22-го травня ц.р., о год. 2-ій по полудні, тут в Будинку Української Академії Наук, при 206 Захід 100 вулиця, доповідатиме Ярослав Білінський, професор Делаварського університету на тему: „Скрипник, Хвильовий і Шелест: три сильветки українського національного комунізму".

В САВТ БАВНД БРУКУ ТИСЯЧІ НАРОДУ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ В МОЛИТОВНОМУ ПОШАНУВАННІ ЖЕРТВ ВЕЛИКОГО ГОЛОДУ В УКРАЇНІ В 1932-33 РОКАХ

Савт Бавнд Брук, Н. Дж. (О.К.—Л.В-а). — У провідну неділю, 15-го травня, о годині 9-ій ранку, тут відбулася Соборна Архиєрейська Літургія, яку очолив Блаженніший Митрополит Мстислав, Архиєпископ Марко та Єпископ Ізяслав; співав хор Церкви-Пам'ятника під орудою інж. Тараса Павловського перед тисячною масою людей, зібраних тут для того, щоб помолитися за душі замучених штучним голодом мільйонів українських людей 50 років тому в Україні.

Зворушливу проповідь сказав Митрополит Мстислав до вірних, яку трансмітовано голосниками теж на площу перед Церквою-Пам'ятником, де зібралися тисячі народу, яких самозрозуміло не могла вмістити ця прегарна сама церква, збудована кільканадцять років тому якраз у пам'ять замучених українських селян у штучному Великому голоді 1932-33 років.

Поруч із церквою на правому боці поблизу вже кілька років тому лежить гранітна нагробна чорна плита, на якій є напис українською і англійською мовами: „Вічна Пам'ять мільйонам жінок і дітей, замучених голодом у 1932-1933 роках в Україні", уфундована Об'єднанням Сестрицтв Української Православної Церкви в ЗСА. Цього дня ця нагробна плита була прикрашена вишитим символічним рушником і чорною крепою, та обставлена безліччю білих лілей. Тут же спинялися люди на молитовну хвилину, в пошані схиляючи чола і промовляючи молитву.

О годині 11-ій перед полуднем надворі відбулася на сходах церкви біля польового вівтаря Соборна Панахида за душі поляглих, до якої станули Митрополит Української Православної Церкви в ЗСА і діяспорі Мстислав, Митрополит Української Католицької Церкви Стефан, Архиєпископ УАПЦ Марко, Єпископ Білоруської Автокефальної Православної Церкви Ізяслав та Генеральний секретар Українського Євангельського Об'єднання пастор Володимир Боровський.

В часі Соборної Панахиди промовляли Митрополит Мстислав, який, згадуючи жертви Великого голоду, сказав, що „Москва — червона від пролитої нею у віках людської крови та безмежно жорстока до поневолених нею народів, керуючись виключно загарбницькими цілями, постановила довести до зникнення з лиця землі український народ як окрему незалежну державну націю... Москва силою забрала від українського хлібороба його прадідну та гірким потом скроплену святу землю, найміцнішу у віках твердиню української нації, а при кінці 1932 року зграбувала у нього дослівно все, що вродила того, вельмиврожайного року щедра українська земля".

„Що наступила потому, знаємо з історії — загинуло біля восьми мільйонів українських хліборобів, і нам треба згадати їх: об'єднатись у цей незабутній день у гарячій молитві та побожно схилити наші голови перед відомими і незнаними могилками дітей українського народу, які життя своє закінчили в муках голодової смерти та в боротьбі за волю і землю та державність українську".

Другим відчитав зворушливу відповідну молитву пастор В. Боровський від українців євангелицького віровизнання.

Довшу, глибоку змістом проповідь виголосив Митрополит Стефан, глава УКЦ в Америці. Цитуючи Святе Письмо та українських поетів, найбільше Тараса Шевченка, Владика Стефан закликав до того, щоб в обличчі річниці українського голокосту ми всі з'єдналися як одне ціле в молитві за їхні душі. Він казав: „В роках 1932-33 згинуло в Україні понад сім мільйонів наших рідних братів і сестер, а гинули вони лише тому, що були українцями, що любили нашу Україну. Вони вмирали морені голодом, бо ворог уважав їх за противників безбожного наїзника; і хоч ми знаємо, що в Україні нашій тепер не горять лямпади перед кивотами, бо їх немає, і заросли дороги до нашого Сіону, але в наших серцях горить невгасимо любов до нашого національного Єрусалиму". І в нас — казав Владика — є „наймогутніша зброя—Молитва! Вона піддержує народ в силах, є другом і в тюрмі і на засланнях, якого ніхто не може відібрати". Тому закликав Владика всіх до стійкости у вірі й надії на Божу поміч , а за злочини, поповнені на нашому народі, постигне ворогів України і Христа „кара невсипуща. Туго начинена трупом земля українська і рясно напоєна кров'ю кличе до неба о поміч". Ми повинні вірити в Божу поміч, „бо по цій Голготі народу прийде Воскресіння!" і знаємо з пророцтв пророка Єзекиїла, що сказав Господь: „Ось Я відчиню гроби ваші та й виведу вас, мій народе, з гробів ваших... і дам вам дух мій, і ви знову оживете, і я розміщу вас на землі вашій, і зрозумієте, що я — Господь". „За кров, за сльози, за руїну, верни нам, Боже, Україну". Своє високопатріотичне слово Владика Стефан закінчив закликом до братолюбія і єдиномислія поміж усіма українцями.

Від Комітету виголосив слово професор Дрексел університету д-р Петро Стерчо, голова Крайого Громадського Комітету у ЗСА для Вшанування пам'яті жертв Великого голоду 1932-33. У своєму вдумливому слові англійською мовою д-р Стерчо коротко дав аналізу цього першого в цьому столітті Голокосту — народовбивства, якому не було прецеденту, та вказав на ті конкретні шляхи, якими ми повинні „пригадати іншим" про цей геноцид, щоб він не повторився в історії знову, коли жертвами його можуть упасти й інші країни Західньої Европи чи світу.

Співом „Ще не вмерла Україна" — українського національного гимну десятитисячного натовпу перед вівтарем, закінчено Панахиду. Спів започаткував спонтанно наказом голова Крайової Управи Дивізійників інж. Осип Голинський, за виструнченими в числі кількасот лавами членів Пласту, ОДУМ-у і комбатантів, які стояли зі своїми прапорами, що їх було тут кількадесят.

Владики, священики і частина вірних під час Соборної Панахиди біля собору св. Андрія.
(Фотографії: Рома Сохан-Гадзевич і Марта Коломиєць. „Український Тижневик")

Під час Архиєрейської Служби Божої в соборі св.Андрія благословення уділяє Владика Мстислав.

До Панахиди співав хор Церкви-Пам'ятника св. Андрія Первозванного під керівництвом Т. Павловського; дияконував бас протодиякон о. Володимир Поліщук.

Після відправ сердечно подякував Митрополитові Стефанові, пасторові В. Боровському за участь та іншим Владикам, присутнім тут, і окремо тисячам українців Митрополит Мстислав за те, що, не зважаючи на дощовий хмарний день, такою великою масою прибули на величні молитовні поминання жертв цього Голокосту. Дуже сердечно дякував Митрополит українській молоді за участь у молитовному соборному зібранні.

Під час Панахиди відпоручник губернатора Томаса Кейна Джордж Паппас, голова Етнічної Дорадчої Ради в стейті Ню Джерзі, прочитав Проклямацію губернатора, якою Т. Кейн проголосив неділю 15-го травня офіційним Днем Пам'яті жертв створеного голоду в Україні Сталіном і його клікою з Москви.

На Панахиді були присутніх багато чільних українських громадян, включно з Екзекутивами Українського Народного і Українського Братського Союзів, президентами наших трьох наукових установ і сливе всіх громадських організацій, з жіночими й молодечими

(Закінчення на стор. 4)

ПРОКУРАТУРА ДОМАГАЄТЬСЯ ВИДАЧІ І. ДЕМЯНЮКА В РУКИ КҐБ

Клівленд, Огайо. — Юнайтед Пресс Інтернешенал інформує, що речник Департаменту справедливости домагається депортації Івана Демянюка, здогадного „злочинця", який ніби то служив сторожем в концентраційному таборі Треблінка під час Другої світової війни і брав участь у злочинах проти цивільного населення, хоч він це категорично заперечив на суді, до Совєтського Союзу, очевидно, на видиму смерть, як заявив оборонець Демянюка адвокат Марк О'Коннор.

Деякі спостерігачі і кореспонденти слушно запитували суддю Адолфа Анджеллілі, чому якраз прокуратура домагається видачі Демянюка в руки КҐБ, а не до Польщі на території якої був приміщений концтабір Треблінка і яка в першу чергу повинна бути зацікавленою у покаранні „злочинця". Суддя Анджеллілі і речники Департаменту справедливости відмовились однак відповідати на питання чи входити в подробиці цієї справи. Згаданий суддя веде тепер переслухання і переглядає додаткову документацію запропоновану йому оборонцем М. О'Коннором. Покищо слухання оборони відкладено до серпня ц.р. Департамент справедливости не резигнує зі своєї вимоги тільки тому, що Демянюк народився в Україні, яка є одною з республік Совєтського Союзу.

Адвокат Брус Айнгорн вважає, що Уряд має право визначувати країну для депортації І. Демянюка, хоч він признався, що офіційні речники ЗСА не розмовляли ще про цю справу з представниками СССР. Не зважаючи на заяву Айнгорна, позбавлений американського громадянства І. Демянюк має перше право вибрати собі країну виїзду якщо якась з країн погодиться його прийняти. Аргумент оборонця М. О'Коннора про можливий засуд Демянюка на смерть в СССР здається переконав багатьох, що не зважаючи на доказаний чи недоказаний „злочин", ЗСА не повинні видаляти таких осіб до СССР. Висунення такої аргументації обороною може навіть врятувати Демянюка перед депортацією взагалі, — кажуть спостерігачі.

ВІДНОВЛЮЮТЬСЯ ПЕРЕГОВОРИ В ЖЕНЕВІ

Женева, Швайцрія. — Американський делегат на переговорах про зменшення числа ядерних ракет середнього засягу заявив у неділю, 15-го травня, що „договір буде можливим", якщо Совєтський Союз проявить трохи гнучкости.

Приїхавши в Женеву на відновлення у вівторок переговорів, які були перервані на майже сім тижнів, американський делеґат Пол Ніці сказав, що так звана проміжна угода, яку запропонував президент Роналд Реґен відносно зменшення числа ракет до однакового рівня з обидвох сторін „надає можливості і динаміки, потрібних для поступу".

З відповідною гнучкістю і зобов'язанням з совєтського боку було б можливо добитися рішення, яке є в інтересах як Заходу, так і Сходу", — заявив Ніці.

Москва, як відомо, відкинула останню пропозицію ЗСА, заявивши, що вона закликає до роззброєння лише Совєтського Союзу. Повернувшись до Женеви в суботу, совєтський делегат Юлій Квіцінський сказав, що американська пропозиція „не означає жадної позитивної зміни" первісної пропозиції Вашінгтону.

Відома під назвою нульового варіянту, вона закликала знищити всі ядерні ракети середнього засягу в Европі, включаючи відмову НАТО розмістити заплановані 572 американські ракети типу Першінг-2 і кружляючі низькольотні ракети та знищення 243 совєтських ракет типу СС-20 з трьома боєголовками, які націлені на Західню Европу.

Ніці сказав у неділю, що з новою пропозицією, яку він назвав „проміжним кроком" до мети зліквідувати всі ракети середнього засягу він повернувся до Женеви з „більшим діяпазоном", ніж він мав дотепер.

У світі

З ЛОНДОНУ, АНГЛІЯ, повідомляють, що в цій звичайно дощовій країні, за останній час дощ не переставав падати вже 30 днів без перерви. Квітень був наймокрішим місяцем за всю історію від коли почали реєструвати погоду, з 244 відсотковим випаданням дощу понад середній рівень опадів. Від березня було тільки шість днів без дощу. Попит на різні плащі від дощу і парасолі небувалий. Мокра погода погано відбилася на стані сільського господарства і спорті. Худоба ще від осені стоїть у стайнях, а спортовці не можуть вийти на спортові поля. Втрати від такої слотливої погоди великі.

З ІТАЛІЙСЬКОГО ОСТРОВА СИЦИЛІЇ повідомили, що група вчених, яка провела вже один вибух під вулканом Етна, щоб спрямувати у бажаному напрямі потік викинутої ляви і врятувати від знищення цілі поселення, готують новий вибух. Перший вибух був успішним, але він відвернув лише п'яту частину потоку, не ліквідувавши загрози цілком.

МІНІСТР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ Пакістану Сагібзад Якуб Хан перебував два дні в Пекіні, де вів переговори з китайською стороною про совєтську війну в Афганістані. Якуб Хан познайомив китайського міністра закордонних справ Ву Шуечіяна про стан започаткованих ОН переговорів у Женеві про полагодження афганського питання. На бенкеті в Пекіні китайський міністер хвалив Пакістан за його допомогу мільйонам афганських біженців і за волю Пакістану довести переговори в Женеві до успішного завершення, тобто до мирного полагодження конфлікту в Афганістані.

СОВЄТСЬКА ПРЕСА повідомила в неділю, 15-го травня, що через місяць, 16-го червня збереться наступна сесія Верховної Ради СССР, совєтського формального парляменту щоб між іншим вибрати нового голову президії Верховної Ради. Попереднім головою був Леонід Брежнєв, який помер в листопаді минулого року. Від того часу президія Верховної Ради не мала голови. Совєтські джерела неофіційно говорять, що Юрій Андропов у додатку до своїх теперішніх титулів генерального секретаря партії і начальника ради оборони стане також головою президії Верховної Ради.

В Америці

ГОЛОВА СЕНАТСЬКОЇ фінансової комісії сенатор Роберт Дол закликає президента Роналда Реґена, щоб він особисто допоміг розв'язати проблему застою у дискусіях про бюджет Уряду, який затягається і може неґативно відбитись на економічному стані в 1984 році та інших плянах його Адміністрації. Р. Дол критично висловився також про підхід Конґресу до тієї справи, бо обидві палати не могли довший час погодитися на спільну резолюцію. Тепер наспів час, уважає Дол, щоб Президент включився у цю справу і допоміг Конґресові вийти з цього зачарованого кола.

ВОЛТЕР МОНДЕЙЛ, колишній віцепрезидент за президентури Джиммі Картера ,а тепер один з кандидатів на президента з Демократичної партії, має сильного конкурента в особі сенатора Джана Гленна, колишнього астронавта, який, згідно з переведеними опитами серед виборців, вибивається на перше місце. Стратеги В. Мондейла намагаються применшувати перші такі опити переведені каліфорнійським щоденником „Лос Анджелес Таймс", бо їм дуже залежить на тому, щоб їхній кандидат був першим, від чого у великій мірі залежатиме збірка грошей на виборчу кампанію і успіхи на демократичній Конвенції.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН помилував і тим самим звільнив від всякої вини Юджіна Мартінеза, одного з учасників вломy до виборчої квартири Демократичної партії, який то влом започаткував процес Вотереґейту і є резиґнацію президента Ричарда Ніксона. Демократи, довідавшись про оправдання, заявили, що за цим потягненням криються політичні спекуляції, які можуть мати деякі користі для республіканців перед і під час виборів в 1984 році. Р. Реґен вибирається цього тижня до Маямі, Фльорида, щоб там зустрінутись з кубинськими втікачами і репрезентантами кубинскьої громади, головну ролю у який відіграє помилуваний Ю. Мартінез. Очевидно, республіканці категорично заперечили версію демократів.

Починаючи від понеділка, 16-го травня ц.р., нюйоркські телефонічні лінії в Головній Канцелярії УНСоюзу і В-ві „Свобода" вилучено. — Ред.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $1.25 місячно. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Репресії в СССР продовжуються

Дисидентські джерела і видавництво „Самвидат" знову вдарили у великий дзвін тривоги і звернули увагу західнім колам на нові переслідування, засуди і шикани проти інакомислячих у Совєтському Союзі, зокрема в національних республіках Прибалтики, Грузії, України, Вірменії та інших. Треба пригадати, що нещодавно також західня преса чимало місця присвятила цій темі при нагоді розгляду перших місяців владування нового кремлівського диктатора, чи як там його називають, генерального секретаря ЦК КПСС Юрія Андропова, колишнього голови славнозвісного КҐБ.

Немає навіть сумніву, що з приходом до влади Ю. Андропова неспівмірно посилилося переслідування опозиційного руху. А втім, нові керівники СССР, а властиво ніхто інший як давні старички з Політбюра тільки з новим лідером, теоретично підтвердили цей „новий курс" затиску в офіційному журналі „Комуніст" й інших виданнях заявою, що вони не терпітимуть в себе, тобто в Совєтському Союзі, антисоціялістичної діяльности того, хто це не був би і за це гостро каратимуть „щасливих" совєтських громадян. Вони навіть, користуючись теорією Йосифа Джуґашвілі Сталіна, збираються „перевиховувати" тих, які в майбутньому не вкладатимуться в рамки офіційної совєтської політики. Як це „перевиховання" на практиці виглядає всі ми знаємо і про це ширше інформує „Самвидат". Наприклад, КҐБ провело в останньому часі масові арешти в Балтицьких республіках, зокрема в Литві і Латвії — з пляном зліквідувати там „буржуазний націоналізм", який, не зважаючи на декілька декад совєтського панування у цих країнах, усе ще діє і впливає на загальні маси. Жертвою цих арештів впали два латиші — 52-річний Інтс Калітіс і 34-річний Яніс Розкалнс, які були заарештовані в Ризі у квітні за антисовєтську діяльність і антидержавну пропаґанду та аґітацію.

А кому КҐБ Андропова не може пришити „антисовєтської аґітації і пропаґанди", як, наприклад, 37-річному Вікторові Томашівському з Вологди, то таким пришивають „паразитизм" чи як там називають „тунеядство", чи по-людському „неробство" і тимчасово засуджують на підставі кримінального кодексу на три роки концтаборів, а потім, маючи три роки часу, для нього знайдуть „справу", на підставі якої людину можна засудити на довший реченець, або післати до психіятричного заведення КҐБ, звідки вона — та людина — вийде з тавром „умово хворого" на все життя.

Нагінка ведеться також проти Церкви, зокрема Католицької і протестантських об'єднань. Совєтське пресове аґентство ТАСС недавно підтвердило, що в Литві засудили священика Альфонса Сваріньскаса за „антидержавну діяльність", який нібито, під прикриттям Церкви, провадив кампанію проти існуючої тепер на Литві комуністичної системи і закликав населення їй супротивлятися.

Треба відмітити, що коли йдеться про переслідування патріотів в Україні, то КҐБ „опікується" ними в особливий спосіб. Їм визначують найжорстокіші кари, а при тому засоби масової інформації ведуть майже систематично кампанію проти „українських буржуазних націоналістів" і „їхніх вислужників за кордоном". Цю „кампанію" совєти поширили також в останньому часі також на українців у діяспорі, завогнюючи тут прерізні сварки між політичними партіями і суспільно громадськими групами, чого ми, на жаль, не добачаємо. А шкода, бо добачивши шкідливу ролю КҐБ, ми могли б оминути чи зовсім виелімінувати у нас не одну прикру ситуацію, яка не тільки шкідлива для тимчасової праці українських поселенців, але на довшу мету віддалює нас від основної цілі — розвалу комуно-московської імперії і побудови на її руїнах самостійних незалежних держав.

Великою нашою трагедією є те, що ми чомусь не вміємо брати прикладу від тих, які стоять, так би сказати, у першій лінії фронту, як, наприклад Йосиф Тереля, що з такою наполегливістю боронить прав УКЦеркви, — і від багатьох інших — наполегливих і стійких борців які почали другу, а деякі навіть третю „туру" в концтаборах. Здається, що не лишається нічого іншого тільки повторити за Т. Шевченком: „Схаменіться, будьте люди, бо лихо вам буде!".

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки та огляди, повинні присилати разом з двома примірниками даного твору до редакції „Свободи" також адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

Ярослав Стасик

РОБІТНИЧА СИЛА

I.

Найбільш занедбана ділянка, на яку діяспорна Україна майже не звертає уваги, — це робітничі спілки. Проаналізувати цю тему не можливо, бо в нас, українців, на тему робітничих спілок немає ніякої літератури. Щобільше, від цієї ділянки ми майже втікаємо. Нема де правди діти, що про робітничі спілки ми маємо уяву, як про щось „близьке до комунізму" або ж пов'язане з комунізмом. Мабуть тому, що комунізм як такий нам ворожий, і саме комунізм кинув клич „пролетарі всіх країн, єднайтеся", а серед „пролетарів" — робітнича кляса є гегемоном. На мою думку, тому саме в нас є фальшиве уявлення про робітничі спілки.

Комунізм і робітничі спілки

Це правда, що робітництво та селянство за царської імперії в Росії було малосвідоме під кожним оглядом, за винятком міцної моралі, на яку впливала Церква. Тому-то, щоб „побудувати комунізм", його будівничі взяли розрахунок на ці упосліджені верстви народу, тобто на робітників і селян, які були голодні праці та землі. І це большевикам вповні вдалось, бо на гачок кличів комунізму, особливо робітництво далося спіймати. Вплив вищої кляси людей та інтеліґенції у колишній Росії на робітників був ніякий, хоч би тому, що підхід еліти до простолюддя був невідповідний: вищі кляси не розуміли народу, і мабуть не хотіли його розуміти. А кличі комунізму були демагогічні і тому привабливі, де бачилось бідноті в цих кличах одиноке спасіння від злиднів та всілякої наруги. Будівничі комунізму бачучи, що робітництво — то їхня одинока підпора, кинули свої кличі до цілого світу, щоб на цій верстві народу побудувати світовий комунізм.

Соціяльна справедливість

Найменше соціяльною справедливістю втішаються народи менш культурно розвинені. В тих народах робітництво було визискуване капіталом, власниками підприємств до такої міри, що воно жило в злиднях і в темноті. Робітник як такий не мав голосу, з ним ніхто не рахувався. Бачучи це, робітники почали організуватись, а верховодами в організуванні стали в більшості скомунізовані робітники та демагоги з-поза робітництва. Таке явище мало місце в більшості країн, не враховуючи Совєтського Союзу, в якому на цьому „гегемоні пролетаріяту" побудовано комуністично-російську державу.

Згодом робітник (як перше селянин) став пішаком у цій системі без ніякого способу себе боронити від здирства комуністичною партократією-гієрархією, яку сам побудував.

В інших країнах, економічно розвинених і культурних народів, як Англія, Франція, Бельгія, Італія та інші, соціяльна справедливість існувала. Тому, хоч і в цих країнах комунізм старався опанувати робітничий рух, але це йому не вдалося. Правда, в цих народів входила в рахубу й національна свідомість, яка ставила і ставить спротив намаганням інтернаціональних змовників та Москві керувати ними.

В повоєнній Західній Німеччині через економічний добробут в робітничому русі комунізм не відіграє жадної ролі. Подібно мається справа в Японії. Натомість дуже невідрадне явище спостерігаємо в Південній Америці, де через соціяльну несправедливість, комунізм вкорінився в робітничі спілки до тієї міри, що збройно виступає проти уряду. На цю частину світу зараз звернула свою увагу Москва і докладає найбільших зусиль, щоб комунізм вкорінився в цих країнах. Тоді вона використає їх для своєї випадової бази супроти ЗСА. Правду кажучи, комуністам тут „сприяють" у свій спосіб банкіри і власники підприємств та всілякі режимні особи, які не хочуть зрозуміти вимог часу і духа епохи та поступитись своїми привілеями для нормалізації життя в цих країнах і для введення соціяльної справедливости в них. І в цих країнах Латинської Америки, де Церква була колискою цих народів і епіцентром життя їх, зараз комунізм впихається навіть в її нутро до тієї міри, що навіть людина віруюча в Бога поступово підпадає під вплив комуністичних гасел. Провід Церкви, розуміючи це явище, домагається від урядів соціяльної реформи, але досі без успіху, бо багатії та капіталовласники, маючи державний апарат у своїх руках, і в своїй кишені, не хочуть ні в чому поступитись. Подекуди до того доходить, що Церква, щоб зовсім не втратити контролю над своїми вірними, в багатьох випадках примушена змагатися за соціяльну справедливість разом з комуністами. Це явище відємно впливає на віруючу людину, бо в такої особи поступово закрадаються сумніви щодо віри в Бога і вона стає якщо не комуністом то прихильником комунізму. За такий стан у Південній Америці вина спадає на власників капіталу та на недолугі уряди, які за всяку ціну хочуть утриматися при владі і при цьому затримують несправедливий соціяльний лад у країні, не бачучи, що самі собі зашморгують на шию петлю.

(Продовження буде)

Макар Дуда

Злочин специфічного профілю

Спочатку слово в слово повторю кілька рядків із судового нарису, надрукованого на всю восьму сторінку „Літературної України" за 7-ме квітня цього року:

„Тиждень тривав процес, складний, незвичайний... Пишу останні рядки безпосередньо з залі нарсуду Жовтневого району Києва. На лаві підсудних — п'ятеро. Народний суддя Сучков оголошує вирок: Г. М. Логвиненка — до п'яти років позбавлення волі в колонії загального режиму з конфіскацією майна, що належить йому; С. Ю. Рибака та В. В. Наконечного до трьох років — умовно, з використанням на будовах народного господарства; М. М. Цинцеуса та Г. А. Кушніра до двох з половиною років з відстрочкою виконання вироку на один рік".

Хто ж ці злочинці?

„Логвиненко як спеціяліст зарекомендував себе з найкращого боку. На роботі до нього жадних претензій. Працівник він був відмінний... Про Цинцеуса його безпосередній керівник прямо говорить: золоті руки. Наконечний — передовий бригадир, постійно на Дошці Пошани; Кушнір — 26 років бездоганно працює на машині, має понад 30 похвальних заохочень".

А в чому злочин?

Пояснення дає генерал-майор міліції УМВД УССР О. Іщенко в кінцевому „Коментар фахівця". Він наводить постанову Ради міністрів СССР від 3-го травня 1976 року. „До заборонених промислів входять: виготовлення розмножувальних та копіювальних апаратів, будь-яких штампів, штемпелів, печаток, шрифтів, розмноження будь-якої друкованої та фотопродукції, тиражування грамплястинок, магнітних записів... Виготовлення власними методами видань, що мають попит серед населення є злочин специфічного профілю, і МВД довелось переорієнтуватись у своїй роботі, вжити додаткових заходів".

Не збираємось захищати цих злочинців, бо вони, як читаємо в нарисі, порушуючи цю постанову, заробили щось по тисячі карбованців на кожного за два роки своєї злочинної діяльности.

Про суть та деталі злочину дізнаємося, що ці п'ятеро висококваліфікованих спеціялістів, мають доступ до розмножувальних апаратів, друкували книжки, що „мали попит серед населення" (повторюючи слова генерала Іщенка).

На диво, не сказано, що цей попит якийсь ганебний чи просто антисовєтський. Очивидно зовсім нормальний, здоровий попит.

Як же в такому разі кваліфікувати злочин? Генерал міліції знайшов формулювання: „Це злочин специфічного профілю". І додав, що для боротьби з таким злочином міністерству внутрішніх справ навіть довелося переорієнтуватись у своїй роботі і вжити додаткових заходів...

Молоді міліціонери! Генерал може бути задоволений. Упіймали п'ятьох злочинців специфічного профілю.

Тільки суддя Сучков виявився занадто ліберальним: лише одного як слід засудив, а чотирьох умовно та з відстрочкою виконання вироку на один рік.

Щож це за злочинці такі миршаві, що не спромоглися заробити по десять років суворого режиму? А з іншого боку навіщо було про цей так легко покараний злочин розписуватись на всю семиколонкову сторінку газети?

Досі в нарисах такого типу писалось недвозначно: підсудні — агенти американського імперіялізму, який особисто надсилав їм апаратуру, керував злочинними кроками за допомогою супутників у космосі, тим же шляхом постачав їм підривні матеріяли, щоб вони їх розмножували і розповсюджували серед населення, який чомусь має до таких матеріялів великий попит...

А на цьому судовому процесі про це не було мови. Дивно, чи не так?

Що ж вони, ці „специфічні" злочинці розмножували і розповсюджували?

Названо дві книжки. Одну з них судді могли б назвати „ідейно шкідливою, „але чомусь цього не сказали. Вона має таку страшну назву: „Останні дні династії Романових". (Це ніби „Останні дні царювання Брежнєва"?)

А що ж то за друга книжка, про яку сказав генерал, що вона має попит у населення? Автор судового нарису, відповідно скоректованого редактором „Літературної України", пише надто завуальовано: „Відомо, що протягом 1980 року Литвиненко невеликими партіями друкував вірші одного відомого поета і в красивих обкладинках дарував їх людям, передруковував з журналів окремі „твори, що мали попит серед книголюбів..." Далі таке читаємо: „Настав час їм подумати про поширення виробництва. Очевидно, найкращий варіянт — збірка поета..."

Так хочеться знати, що ж то за поет, твори якого користуються таким попитом серед книголюбів! Поспішаємо далі читати: „П'ятсот примірників поетичної збірки дадуть чистого прибутку п'яти тисяч карбованців... А левову частину тиражу планувалося реалізувати безпосередньо біля могили поета..."

Ну, скажи ж нарешті прізвище цього поета!

Не сказав автор... Диво дивнеє, законспірував поета під літерою В. Якщо відомий, навіщо таїтись? Якщо помер, чого боятись? Якщо

(Закінчення на стор. 4)

Ольга Кузьмович

ОСТЕРІГАЮТЬ ПЕРЕД НОВИМИ ІМІҐРАНТАМИ

У популярному тижневику „Ню Йорк" з датою 2-го травня ц. р. появилася обширна стаття Данієла Бирстіна про долю і досі невияснену смерть одного із нових іміґрантів із СССР, Юрія Брохіна. Як відомо, Ю. Брохіна найдено 5-го грудня 1982 року в його помешканні у середмісті Ню Йорку забитим. Смерть його досі зовсім не вияснена, тому що при убитому найшли в готівці 15,000 долярів та інші цінні речі, як також наркотики.

Є різні теорії та здогади, хто і чому вбив автора відомої книжки п. з. „Проституція на вулиці Ґорького". Загально, перша реакція преси та знайомих убитого була, що він впав жертвою далекосяжної руки КҐБ. Те, як також темне минуле нового еміґранта, що переїхав з дружиною до Ню Йорку в 1972 році і дуже скоро дійшов до гроша та люксусів, спонукало американських журналістів до точнішого розгляду цієї таємничої справи, а з тим і взагалі ролі новоприбулих виселенців із СССР, в більшості жидівського походження.

Автор статті, Д. Бирстін подає доволі точно перебіг цілого життя Ю. Брохіна та наводить десятки розмов і міркувань різних членів нової хвилі приїжджих із СССР, що з легкістю та спритністю поселилися у Ню Йорку та найшли другий дім в його частині, що називається Брайтон Біч, а тепер часто окреслюють її як „Мала Одеса". Сьогодні там живе понад 25,000 іміґрантів із СССР, переважно жидівського походження, там вони торгують, бавляться і незвичайно скоро „поростають в пір'я" чесними, а то й нечесними способами. За інформаціями ФБІ „Мала Одеса" стала свідком т. зв. „Російської мафії", найсильнішої тепер групи новоприбулих, що тримає у своїх руках усі темні елементи та заробітки. В останніх двох роках в Ню Йорку та Філядельфії заарештовано понад 400 іміґрантів з СССР за кримінальні злочини. Багато із арештованих — це колишні в'язні большевицьких тюрем, але не політичні, а злодії, бандити, торгівці на чорному ринку та інший злочинний елемент. Сєрґей Довлятов один із нових російських письменників у Ню Йорку вважає, що до ЗСА приїхала лише третина нових еміґрантів із-за політичного переслідування в СССР, друга третина це такі, які шукали поза кордоном СССР кращого і багатшого прожитку, а третина — це „авантюрники" кримінальні злочинці, яких совєтський уряд хотів позбутися та з приємністю їм дав дозвіл на постійне перенесення до Палестини або ЗСА.

До таких „авантюрників" зараховує Довлятов Юрія Брохіна, який народився у Дніпропетровську, родинному місті Брежнєва, та який ходив до середньої школи з дітьми саме Брежнєва і Кириленка, що тепер сповняє пост секретаря комуністичної партії. Інтеліґентний та амбітний Брохін постановив бути незалежним автором текстів фільмів і на такому пості працював десять років, аж доки йому не похитнулася нога. Його звільнили і якийсь час аж до виїзду до ЗСА він „промишляв", обертаючись в колах людей легких обичаїв, про яких саме тут в ЗСА написав книжку п. з. „Проституція на вулиці Ґорького".

У Ню Йорку Брохін та його дружина Таня дуже скоро пристосувалися та жили вигідним багатим життям. Вона як дикторка в Радіо Вільна Европа, а він як письменник, автор статтей і „ґемблер". Але в 1981 році Таня у невияснених обставинах втопилася, купаючись у ванні, а її приятелі вважають, що її замордовано. Ті, що знали Юрія Брохіна, змальовують його як безоглядного, цинічного авантюрника, який за всяку ціну хотів забагатіти, провадити легке, веселе життя, грати в карти, пити та уживати наркотиків. Тому так важко дійти до джерел, хто і чому його застрелив. Приятелька Тані Брохіни, Людмила Кафанова, яка дописує до газети „Новое Руское Слово" і „Нюз Ворлд" підозріває, що Брохін, крім торгівлі наркотиками і гаразду, був на службі совєтської тайної поліції як багато із темних елементів, що переїхали на терен ЗСА, саме завдяки співпраці з КҐБ. Хоча речники ФБІ є певні, що існує зв'язок поміж „Російською мафією", а КҐБ, все ж, на їхню думку, існує багато важливіших осіб, що їх могли б тут зліквідувати агенти КҐБ як, наприклад, Сахарова, Чалідзе чи Григоренка. Значення Брохіна в порівнянні із тамтими було мінімальне.

Тому на думку автора репортажу, смерть Брохіна була скорше наслідком його небезпечного життя та нечистих інтересів, пов'язаних з російською або італійською мафіями, а може таки з обидвома. Він побоюється, що та смерть ніколи не буде вияснена, але, описуючи живо і точно життя у Ню Йорку нових еміґрантів, остерігає американську спільноту, що вона глядить на них надто ідеалістично, вбачаючи в них тільки жертви совєтського режиму та політичного переслідування.

Володимир Барагура

ОКСАНА ЛЯТУРИНСЬКА — ДІЙСНІСТЬ ТА ІЛЮЗІЯ

(Доповідь на відзначенні 82-им Відділом СУА 80-ліття народин поетеси)

II

Всіх тих поетів об'єднувала спільність світогляду, ідеології, віри в окремішність і самобутність духовости українського народу, кінцевим виявом якої має бути незалежна держава. Мимо цієї спільности, кожний із поетів „празької школи" був індивідуальністю, характеризованою власним стилем. Лятуринську характеризує історизм і історіософізм в прикладені до нашої праісторії й княжої доби, зокрема Волині, цієї вужчої улюбленої батьківщини, яку вона називає Володимирією чи Льодомерією. Влучно характеризує її самобутність М. Михалевич: „Оксана, як і Стефанович були якимись своєрідними „самородками", ніби відкопаними з історичної глибини прадавнини нашої Волині. Чомусь лише в хащах деревлянської землі могли зберегтися в підсвідомості наших сучасників відгомони нашого прабуття". Лятуринську ціхує мітологізм, фолкльоризм, побут і природа Волині не лише в їх зовнішніх проявах і красі, але й у символіці, ритуальності, обрядовості. Лятуринська живе у власному духовому світі, творить власним притаманним тільки їй одній стилі, якого не можна наслідувати ані сплутувати з іншими. На кожній її поезії наче викарбований її мистецький герб, її емблема. „Стиль — каже Є. Маланюк — це суверенність в опануванні творива. Це подих Творця-Бога над річчю, створеною людиною". Лятуринську ціхує ощадність слова, в неї немає нічого зайвого. Її поезії короткі, іноді однострофові, але в одній строфі, в одному рядкові, навіть в одному слові вона вміє висловити задумане, вмістити суть ідеї, сенсу, тему написаного. В неї мелодійність, співність, музичність, звукові переливи, гра кольорів у всіх основних барвах і їх відтінках, які вкраплені, наче влютовані в поезії як справжня емаль.

Подаю кілька прикладів мелодійности її поетичної мови:

Клекіт, клекіт, клекіт,
То летять лелеки...

Тут вона майстерно використовує звукосполучення ЛЕ.

А поезія „Підсніжки":

З ліжечок ми встали,
так було цікаво:
що там далі, далі
у ліску за ставом?

Стримувала неня
кликала наймення:
— Ляйю, Лелю, глянь,
де в такую рань?

Ми ж то не зважали,
бігли далі, далі,
аж забігли в льолях
у лісок край поля.

Чи поезія „Пізноцвіт":

Все шукали тата
серед лісу й галяв
діти-потерчата
бідні Лель і Ляля.

Ляля каже: — Лелю
не видати тата!
Слатиму постелю,
а ти стій на чатах.

Тут, як попередньо використано авторкою для мелодійности звукосполучення ЛЕ, ЛЯ, ЛЬО і ТА, ТИ.

Її історизм починається від неоліту, від печерної людини і сягає сьогодення. Вона дивиться на сизу давнину з точки бачення сучасности й навпаки сучасність вона бачить з перспективи минулого. Цей історизм зосереджується на Волині, інколи заторкує ширшу батьківщину. Тому нехай читач не здивується, коли поруч поезій із давнини в цій самій збірці знайде її власні почування, міркування, погляди, переконання, переживання, смутки, тривоги й радості. Ґенезу „Княжої емалі" вона дає в вірші „Філіґран":

Дивлюся на портрет в обличчя праправаби
....
На аґрафі з візерунком чиїсь ініціяли вкраплено блакиттю,
Нашептує уява, та стара чаклунка,
І опиняюсь я в давно забутому століттю
І знову мимохіть живу життям прадавнім...

Збірка починається поезійкою „Печерні рисунки":

Зуб, ратище, копито, пазур.
Тут муж ішов на силу вражу.
Сурмив тут мамут. Тут ведмідь
печерний вів кошлатий слід.
Кружляв тут яструб в яснім небі,
по озеру плив чорний лебідь.

У цій здебільша суворій збірці вміщена низка поезій — перлин про героїку, про зв'язки духів князів і лицарів та багатирів, що згадують могучість колишньої імперії, яка тепер у руїні. Поміж ними вплетені образки з природи, зайнять, побуту, вірувань, звичаїв волинян, носталгія поетки за Волинню, страх перед скитанням і смертю на чужині, туга за милим, біль розлуки, безнадія.

Цикл „Княжа емаль" замикає поезія, сповнена віри в звитягу:

О, чую ріг скликає турів
і лицарі мечі ладнають
....
За честь, за стяги злотні Руси,
за батьківську воякьку славу!
Вас оспівають струни гусел,
полеглих дуб вквітчає в нав'ї.

(Продовження буде)

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ ПРОГОЛОШУЄ МІСЯЦЬ ТРАВЕНЬ — МІСЯЦЕМ ДЕЛЕҐАТІВ 30-ої КОНВЕНЦІЇ УНСОЮЗУ!

ДОРОГІ ДЕЛЕҐАТКИ І ДЕЛЕҐАТИ 30-ої КОНВЕНЦІЇ УНСОЮЗУ! В ТРАВНІ Ц. Р. ВІДЗНАЧАЄМО ПЕРШУ РІЧНИЦЮ ВІД КОНВЕНЦІЇ, ЯКА ВІДБУЛАСЯ МИНУЛОГО РОКУ В РОЧЕСТЕРІ, Н. Й. БУТИ ВИБРАНИМ ДЕЛЕҐАТОМ НА КОНВЕНЦІЮ ПРИНОСИТЬ НЕ ТІЛЬКИ ПОЧЕСТЬ, АЛЕ І ОБОВ'ЯЗОК ДБАТИ ПРО РОЗВИТОК УНСОЮЗУ, ТОБТО ЗБАГАЧУВАТИ ЙОГО АПЛІКАЦІЯМИ НОВИХ ЧЛЕНІВ. ТОЖ ПАМ'ЯТАЙМО, ЩО НЕ МОЖЕ БУТИ НІ ОДНОЇ ДЕЛЕҐАТКИ ЧИ ДЕЛЕҐАТА, ЯКІ НЕ ПРИДБАЛИ Б В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ 30-ої КОНВЕНЦІЇ УНС БОДАЙ ОДНОГО ЧЛЕНА.

ЗГІДНО З СИРІЙСЬКИМИ джерелами і повідомленнями офіційних осіб західніх розвідок, Совєтський Союз розташував навколо західньосирійського міста Гомс бази зі „страшними ракетами" типу САМ-5, які є, на думку сирійців, „страшною протилетунською зброєю", яка повинна змінити рівновагу сил на Близькому Сході. Ці ж самі джерела говорять, що доступ до баз мають виключно лише совєтські вояки. Вся інша допоміжна обслуга є також совєтська. Навіть постачання продуктів харчування здійснюють совєтські грузовики, а якщо такі товари привезе сирійський грузовик, він розвантажується перед брамою бази. Через високу огорожу не видно нічого, крім хіба радарних антен.

В 50-ЛІТТЯ ЖАХЛИВОЇ ТРАГЕДІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Список ч. 10/83

Пожертви на спеціяльний проєкт ФКУ: підготовку та публікацію наукових праць про трагічний, штучно створений Москвою Голод в Україні 1933 року.

$5,000 — Д-р Ярослав Михайлович.
$3,000 — Степан і д-р Валентина Савчуки.
$2,000 — Оксана Рак.
По **$1,000** — Д-р Олекса і д-р Лариса Біланюки, д-р Євген і Неоніля Стецьків.
По $500 — Мґр Іван Козій, Володимир і Марія Петришини, Іван і Катерина Сливка.
$250 — Інж. Любомир Мізь.
$200 — Д-р Роман і Лідія Смик.
$108 — Теофіль Судомляк.
По $100 — Д-р Стефан і Олена Войтович, о. Казимир Грицина, Ярослав Гура, д-р Павло й Ірина Джуль, Петро і Євгенія Квозко, д-р Михайло Логаза, Володимир і Єлисавета Мадич, адв. Рональд і Роксоляна Меєр, Юрій Мельникович, д-р С. Рапавий, д-р Модест Ріпецький з родиною, Михайло Рубич, СУА — 24 Відділ — Елізабет, Н. Дж., Т-во Українських Інженерів — Дітройт, Миш., УКЦерква св. Покрови — Бріджпорт, Конн., Ляриса і Юрій Фещенко Чопівські, Богдан і Христина Шипиляві, Оксана і Микола Яремки.
По $50 — Ігор і Тамара Вітковицькі, Василь і Тетяна Дідошак, Дмитро Досій, о. Михайло Михайлюк, Ю. Негребецький, Лідія Одежинська, д-р Богдан Панасюк, УККА — Кентон, Огайо, Онуфрій Цуняк, адв. Осип Чорненький, мґр Володимир і Марія Чорненькі.
По $25 — Реймонт Дж. Арент, Володимир Бабійчук, І. Барнай, Іван Бик, д-р М. Борецький, Петро і Христина Бойчук, Іван і Анна Буґера, Дарія Витвицька, Ігор і Рома Гайда, Степан Ґудз, Петро Ґудзовський, Володимир Демчишин, Анна Домчак, Валентин Забіяка, Іван Коваль, Василь Ковач, Василь Куцуруля, д-р Т. Новосівський, Катерина Пацула, Михайло Пилипів, Андрій Процик, Петро Сахаревич, Стефан Стефанів, УНСоюз — 303 Відділ — Флінт Миш., Василь Фридрак, д-р Р. Хом'як, Дмитро Юрчишин.
По $20 — Володимир Ґлова, Антін Коссик, Т. Крижанівська, Данило Томащук, Євген і Лідія Яросевич, Ярослав Яросевич.
По$15 — Володимир Волощук, Анна Пашковська.
$11 — Марко Візняк.

По $10 — Іван Бартків, М. Бартошек, Микита Басюк, Іван Богайський, Галина Бодарева, Олег Борачок, Микола Босий, Михайло Бурий, мґр Степан Волянський, Анна Гаврилюк, Григорій Гайдукевич, Мирослава Гелтспєй, Іван Глинський, Анна Григорчук, Христина Гук, Петро Данилюк, Марія Допілка, О. Єршковський, Степан Забінський, Анастазія Замяльська, Модест і Наталія Захарченко, мґр Іван Зварун, Іван Іваницький, Ч. Івануса, Іван Капець, Д. Кінґ, Теодор Кісілевич, С. Кондрат, Д. Корбет, Іван Костюк, полк. Микола й Ірена Кравців, Василь Лещук, Микола Лисаківський, Анна Ліндергольм, о. Лев Любинський, Юрій Макогон, Богдан Маланій, Теодор Мацевко, Михайло Мельник, Михайло Нагірний, Павло Перун, Стефан Перун, Оксана і Тома Протенік, Василь Романюк, Йосиф Савка, М. Р. Сербин, Ольга Скіппи, Мотря і Роман Слоневські, Микола й Ірина Ставничі, Павло Стевко, Дарія Стець, Василь Телещук, Ірена і Рік Томсон, Антон Фінковяк, Іван Ханацький, Іван Хомяк, Сильвія Ярема.
І **15** менших пожертв на суму — **$71**.

Продовження звідомлень про пожертви друкуватиметься в наступних списках. Щиро дякуємо!

Ввічливо просимо грошові датки слати на адресу:

UKRAINIAN STUDIES FUND
HARVARD UNIVERSITY
1583 Massachusetts Avenue • Cambridge, Mass. 02138

ОМУА

Об'єднання Мистців Українців в Америці
запрошує Вас на
ВІДКРИТТЯ ВИСТАВКИ ОБРАЗІВ
ТАМАРИ ОРЛОВСЬКОЇ
у неділю, 22-го травня 1983 р., о год. 1-ій по пол. у Ґалерії ОМУА при 136 Друга Авеню в Ню Йорку, Н. Й.

Виставка буде відкрита в будні від 6-8-ої веч. та суботи і неділі від 1-8-ої веч. і триватиме до неділі, 29-го травня, включно.

Приготовляються...

(Продовження зі стор. 1)

відносин з тими народами, які мешкають на наших землях або поруч. ПКУС видає власну періодичну публікацію „Вісті Постійної Конференції Українознавчих Студій" і окремо кожного року „Абстракти" з програми кожної річної конференції.

Такі „Абстракти" привезли зі собою гості в редакції з деяких минулих конференцій, з яких можна довідатися багато цікавого. Так досі прочитано на конференціях понад дві сотні наукових доповідей на прерізні теми, і в них брало участь понад 350 високошкільних професорів, викладачів вузів та науково-дослідних працівників. Так останній збірник, „Абстракти" з минулорічної конференції, що його зредагував В. Жила, містить у скороченні 20 доповідей наших науковців, а збірник з позаминулого року - зредагований М. Богатюком, — містить сконденсовано доповіді 30-ти українських науковців.

Серед цих абстрактів, поданих українською і англійською мовами, можна знайти таку прецікаву й потрібну якраз у цих часах тему, як доповідь проф. Омеляна Пріцака про „Перший жидівський погром у квітні 1881 року" в царській Росії, який стався в українському місті Єлисаветграді (нині Кіровоград) під чс т.зв. „Георгієвського ярмарку" (відбувався від 7-го до 17-го квітня. В доповіді про. О. Пріцак розбиває „популярну школу, що зв'язує погроми із сільським елементом України, де, мовляв, оставалися все ще живими дух бунту та традиція ненависти до жидів з часів Хмельницького і Гайдамаччини". Доповідь О. Пріцака подала іншу розв'язку, доводячи, на підставі переконливої аналізи, що погроми „були чужим імпортом" в Україні, тобто зловісною практикою, привезеною „мандрівними бандами з відпущених робітників" з кількох фабрик Москви і Петербургу, які „зайцем" приїхали саме на ярмарок і тут вчинили розбій.

Наступна Конференція відбуватиметься в п'ятьох звичайних і одній пленарній сесіях, де в кожній сесії буде від двох до чотирьох доповідей. Деякі з них, - було ухвалено, — цього року будуть скорочені до 15-ти хвилин, як це є практикою на багатьох американських конференціях. Мова доповідей, як і досі, українська; резюме доповідей - в обох мовах. За Восьму конференцію ПКУС відповідає, крім д-ра М. Лабуньки (Ла Сал коледж) і д-ра М. Воскобійника (Центральний Стейтовий університет Коннектикату), теж проф. Юрій Грабович (Гарвардський університет), який не міг прибути на застріч, бо був перешкоджений.

ВЕСНЯНИЙ КОНЦЕРТ „ВОЛОШКІВ"

Філядельфія, Па. (Д.С.). — В неділю, 22-го травня ц.р., о год. 5-ій по полудні, тут в приміщенні середньої школи Нортіст, при Котман і Алґон авеню, виступить танцювальний ансамбль „Волошки", відомий зі своїх раніших виступів перед українською громадою і на міжнародних імпрезах. Ввесь дохід з концерту призначений на сплачення боргу Освітньо-Культурного Центру. Крім ансамблю виступлять ще: акордеоніст Александер Вощенков, в минулому музичний керівник „Волошків", і маленькі „Волошки", тобто діти Школи танцювального ансамблю.

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР В УІА

Ню Йорк, Н. Й. — Заходами Об'єднання Українських Письменників „Слово" та українського видавництва „Смолоскип" ім. В. Симоненка тут в суботу, 21-го травня ц. р., о год. 4-ій по полудні, в приміщенні Українського Інституту Америки, при 2 Схід 79-та вулиця (ріг 5-ої авеню), відбудеться літературний вечір Миколи Хвильового у 50-річчя смерти і з нагоди появи четвертого тому творів. На літературному вечорі присутні почують виступи Остапа Тарнавського, Григорія Костюка, уривки з передмови Юрія Шевельова, Осипа Зіньковича. У музичній частині виступить Лариса Крупа. Уривки з памфлетів М. Хвильового читатимуть маестро Йосип Гірняк і Петро Фединський. Після офіційної частини — товариська зустріч при перекусці.

Відомі піяністи...

(Закінчення зі стор. 1)

українських церков принесло Р. Жукові міжнародне визнання. Наприклад, в австрійському журналі „Кірхліхе Кунстблеттер", написано про Р. Жука таке: „піонерський труд Радослава Жука набирає... важливости, яка веде нас поза межі північно-американського контининенту. Не зважаючи на сповидну нескладність його церков, їхня контрольована монументальність висловлює переконливо багатющу спадщину східньої Літургії."

Як Радослав, мистці Люба і Іриней Жуки народилися в Україні. Музичну освіту здобули в Канаді й Англії. Обоє музик виконують дуетом програму, що складається з творів на два фортепіяна, включно з композиціями Юрія Фіяли, Роберта Шумана, Ігоря Білогруда, Клемента Пепіна та інших. Виступаючи як дует піяністичний, обоє мистців дали вже не один концерт на терені Канади, ЗСА, Европи та Далекого Сходу і теж виступають часто на радіомережі і телевізійній сітці. Обоє виступають також як солісти-піяністи.

Люба Жук тепер викладає музику в МекҐілл університеті як надзвичайний професор, а Іриней Жук, який має маґістерський ступінь музики з Джуліярду в Ню Йорку, є зараз асистентом професора музики в Квінс університеті у Кінгстоні, Онтаріо.

Вечір пропонує гостям УІА рідкісну нагоду зустріти і послухати тут цих незвичайно талановитих професіоналістів, українських культотворців світової слави, та познайомитися з ними на прийнятті, яке буде влаштоване після концерту і архітектурної презентації.

ДОПОВІДЬ У КЛЮБІ КРУГЛОГО СТОЛА

Ню Йорк, Н. Й. — В неділю, 22-го травня, ц.р., о год. 2-ій по полудні, тут в залі Українського Народного Дому, при 140-142 Друга авеню, Клюб круглого стола влаштовує доповідь Чеслава Кіянка, який говоритиме на тему: „Українська проблема в Польщі очима діяча „Солідарности". Ч. Кіянка керівник „Солідарности" в Перемишлі, в'язень режиму В. Ярузельского, недавно прибув до ЗСА.

Помолімось за наших друзів.

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ

за спокій і вічну радість душ померлих Членів Фонду Катедр Українознавства..

Впреп. о. декан Петро Огірко відслужить Заупокійну Святу Літургію, в п'ятницю, 27-го травня 1983 року, о год. 9-ій ранку, в УКЦерві Царя Христа, в Бостоні, Масс., за Блаженної Пам'яті:

ЛОНГИНА ДАВИДОВИЧА
мґр-а ПАВЛА ГРИЦАКА
МАКАРА КАПЛИСТОГО
СТЕФАНІЮ АБРАГАМОВСЬКУ КІБЮК
БОГДАНА КРАВЦЕВА
ЕМАНУЇЛА ПРИТУЛИ
ЮСТИНУ РУДЯК

Всіх Вп. Членів ФКУ просимо про молитви за померших наших друзів. Помоліться в часі відправи Заупокійної Богослужби, щоб поєднатись з нами в поході молитов до Всевишнього за тих, що творили добро.

Вічна Пам'ять Померлим Членам ФКУ!

ГОЛОВНА ЕКЗЕКУТИВА
ФОНДУ КАТЕДР УКРАЇНОЗНАВСТВА (ФКУ)

У безмежному болю повідомляю Приятелів і Знайомих, що дня 14-го травня 1983 р. відійшов у Вічність, після тяжкої недуги, мій Найдорожчий МУЖ

бл. п. інж.

ОЛЕКСІЙ ПЕТРОВСЬКИЙ

народжений 7-го лютого 1904 р. в Києві, Україна.

ПОХОРОН відбудеться у вівторок, 17-го травня 1983 р. з похоронного заведення Литвин і Литвин, Stuyvesant Ave. в Union, N.J., о год. 9-ій ранку до церкви св. Вознесіння в Мейпелвуд, Н. Дж., а потім на цвинтар Hollywood Cemetery в Union, N.J.

Горем прибита —
дружина — ОЛЬГА

Замість квітів на далеку могилу

сл. п. адвоката Івана Могильницького

зложила 25.00 долярів на УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ в Ню Йорку

ЯРОСЛАВА ЯРОСЕВИЧ

У глибокому смутку повідомляємо Родину, Друзів та Знайомих, що 13-го травня 1983 р. відійшов у Вічність на 74-му році життя наш Найдорожчий та Незабутній МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ І БРАТ

сл. п. проф.

ІВАН РОМАН ХОРТИК

уроджений 19-го січня 1909 р. у Кіцмані, Буковина, бувший професор хемії на Дрексел університеті у Філядельфії, Па., б. член Т-ва Українських Інженерів П. Америки, Член-Батько Академічного Товариства „Чорноморе" та інших установ.

ПАНАХИДА І СЛУЖБА БОЖА відбулася 16-го травня 1983 р. у церкві св. Йосифа в Атенах, Джорджія, де проживав.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться у суботу, 21-го травня 1983 р., о год. 11-ій ранку у церкві св. Андрія у Савт Бавнд Бруку, Н. Дж., а опісля на місцеве кладовище.

У глибокому смутку:
дружина — ОЛЬГА
син — ОРЕСТ із дружиною ХРИСТЕЮ
внуки — РОМАН, АНДРЕЯ І ЛАРИСА
Ближча і дальша Родина в Америці, Канаді і Румунії

Просимо про молитви за душу Покійного.

Ділимося сумною вісткою, що в понеділок, 18-го квітня 1983 року, після довгої й тяжкої недуги, упокоївся на 74-му році життя, колишній член нашого Хору та бувший голова Його Управи (1967-68)

сл. п. о. протодиякон

МИКОЛА ПОЛІЩУК

ПОХОРОНЕНО Покійного в п'ятницю, 22-го квітня 1983 року на цвинтарі св. Андрія в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Український Хор „ДНІПРО" в Міннесоті

Українське Академічне Козацтво „Чорноморе" у Філядельфії, Па., ЗСА

ділиться сумною вісткою з своїм Членством та Українським Громадянством, що 13-го травня 1983 року відійшов у Вічність у місті Атенс, Джорджія, ЗСА

бл. п. проф.

ІВАН РОМАН ХОРТИК

народжений 19-го січня 1909 року в м. Кіцмань на Буковині, Батько нашого Козацтва та бувший викладач хемії на Drexel University у Філядельфії, Па.

ПОХОРОН відбудеться у суботу, 21-го травня 1983 р. на українському православному цвинтарі св. Андрія Первозванного у С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

•

Дружині та Родині Покійного висловлюємо наші щирі співчуття.

СТАРШИНА

В глибокому смутку повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих, що в середу, 11-го травня 1983 р., по важкій недузі упокоївся в Бозі на 69-му році життя, наш Найдорожчий і Незабутній

МУЖ І БАТЬКО

бл. п.

ОЛЕКСАНДЕР ЛЕВ ЗАЯЦЬ

народжений 15-го грудня 1914 р. в Золочеві, Україна.

ПАНАХИДА була відправлена в п'ятницю, 13-го травня 1983 р. в похоронному заведенні Музика і Син.

ПОХОРОН відбувся в суботу, 14-го травня 1983 р. з катедри св. о. Миколая на цвинтар св. о. Миколая в Чикаґо, Іл.

Горем прибиті:
дружина — АННА
син — АНДРІЙ з дружиною

ЮВІЛЕЙНІ КОНЦЕРТИ СЛАВНОЇ КАПЕЛІ БАНДУРИСТІВ ім. Тараса Шевченка

Диригент — **ГРИГОРІЙ КИТАСТИЙ**

Ню Йорк, Carnegie Hall, 20-го травня 1983 року

Ню Йорк, Н. Й.
П'ятниця, 20-го травня 1983 р.
Година 8-ма вечора
Carnegie Hall
881 7th Avenue
Квитки: Carnegie при касі, „АРКА" і „ЕКО"

Філядельфія, Па.
Неділя, 22-го травня 1983 р.
Година 4:30 по пол.
Philadelphia H.S. for Girls
Broad Street and Olney Avenue
Квитки в українських склепах і при касі

ЗГАДАЛИ САМІ...

(Продовження зі стор. 1)

включно, та представники преси, радіо і телевізійної мережі. Окремо преса не-українська відмітила присутність на Соборній Панахиді ген. Петра Григоренка, який дав коротке інтерв'ю репортерові „Стар Леджер". Були тут недавні дисиденти Надія Світлична, і Авраам Шифрін, як теж д-р Джеймс Мейс, історик, знавець цієї трагічної події, про яку готує наукову працю. Найголовніше ж, що тут були сотні уцілілих нащадків тих, що загинули від голоду, свідків страшної демографічної катастрофи України.

Після закінчення молитовних відправ зібрані пластуни в одностроях і з прапорами, в числі коло 500 осіб, відмаршували на площу поруч, щоб окремо привітати свого найвищого католицького капеляна, теж Пластуна, Митрополита Стефана.

Всі інші, зібрані у цій Оселі УАПЦ, розбрелися по цвинтареві до гробів своїх рідних, тут похованих, щоб відправити приватні панахиди і помолитися в цей День всенародної жалоби над своїми спочилими рідними, використовуючи для цього час — перерву поміж Панахидою і Жалібною Академією, яка слідувала.

ЖАЛОБНА АКАДЕМІЯ

Після урочистих Божественної Літургії і Соборної Панахиди у Церкві-Пам'ятнику та перед нею під відкритим небом, у новозбудованому маєстатичному Домі Української Культури, тут, в Осередку Української Православної Автокефальної Церкви в ЗСА, відбулася Жалобна Академія для вшанування пам'яті жертв Великого голоду.

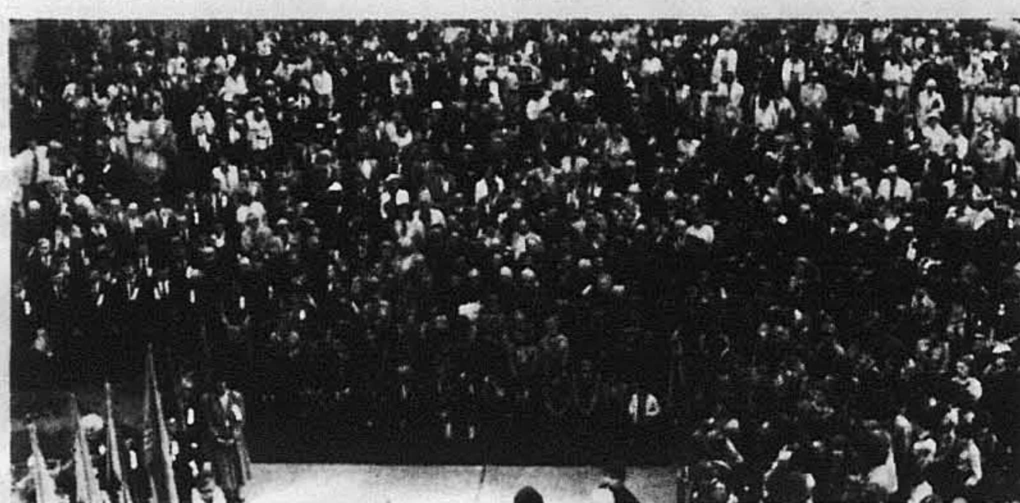
Сама сцена була прибрана одним-однісіньким образом, та яким же вимовним: на чорній ріллі поораній, не витримавши болю і муки, спочила смертю мучениці Українська Мати, пригортаючи рідну землю, що не своєю стала, своїми безкровними руками. Обаз намальований мистцем Богданом Певним.

Картину обгорнено стародавнім вишитим рушником, з тих рушників, що їх селянська українська Мати несла до ситого чужонаціонального здебільша міста, щоб виміняти за шкуринку хліба для її опухлих голодних дітей...

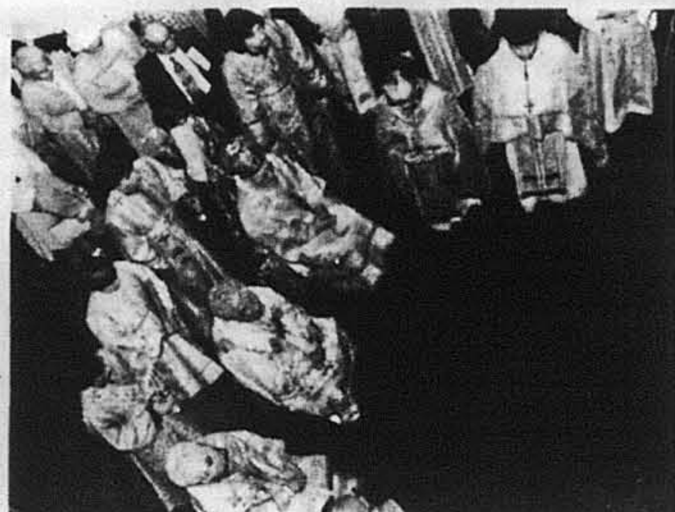
Вступним привітом о. протопресвітера Степана Біляка розпочато програму відразу після урочистого вступу до залі ДУК Митрополита Мстислава, Господаря Осередку УАПЦ, з Владиками-гостями і його почетом, яких зустріли повстанням з місць усі дев'ять сот осіб, глядачів у залі, які прибули сюди з усіх усюдів: з Канади, Каліфорнії, Міннесоти, Фльориди, Огайо навіть Европи.

Голова Консисторії о. протопресвітер С. Біляк, звертаючись до Митрополита Мстислава, Архиєпископа Марка, Єпископа Ізяслава і до всіх преподобних отців, пані-маток, до почесних гостей на чолі з головою Крайового Громадського Комітету д-ром Петром Стерчом і до всіх у залі, сказав про потребу згадати самим і пригадати іншим український Голокост, бо крім вшанування мільйонів жертв того геноциду ще слід „пригадати світові великий злочин Москви, щоб за цей нечуваний злочин масового народовбивства поставити Москву перед судом світу й засудити її; щоб показати світові, що його чекає, коли його провідники підуть на підлесливі усмішки й облудні обіцянки теперішніх володарів червоної Москви, що деякі з них 50 років тому були співтворцями того ганебного злочину, заподіяного на українському народі". При цьому голова Консисторії УАПЦ заповів і успішну вістку, що місцева влада „Тавншіп'у Френклін", де міститься Осередок УАПЦ, нарешті після дворічних зволікань видала офіційний „перміт" на користування Будинком Української Культури — цим новим гордим набутком Осередку і Митрополита особисто, якому при цих словах передав перміт голова з оголошенням приємної новини. Отець протопресвітер С. Біляк представив тут двох офіційних осіб з цього „Тавншіпу", які постаралися про позитивне полагодження справи.

Митрополит Мстислав, з властивим Йому живим почуттям і ліризмом, сказав короткий заклик до молитовного вшанування мучеників голодової смерти: „Весняні дні 1933 року — це найбільш трагічні дні України. У ті дні, коли сонце ставало все теплішим і теплішим, коли вся природа оживала, український народ корчився від нелюдського гострого болю. Скапував, як та свічка на вітрі"... — це був верщок дворічного вимирання... І тепер не тільки згадуймо, з побожністю схилюючи голови над нам відомими й невідомими дорогими могилами, але зробім усе від нас залежне, щоб „дослідити до кінця причини, обставини та наслідки Великого голоду, і засоби, що їх уживала большевицька Москва, свідомо доводячи до голодової катастрофи в Україні", — казав Митрополит і кликав до діла — „діла повного глибокого змісту", написання грунтовних наукових праць про цей Перший Голокост цього жорстокого століття. Владика теж просив зібраних вислухати молитви, промови і спів, гру і деклямації мовчки, не оплескуючи, як і годиться на Жалобній Академії.

Зорганізована молодь і комбатанти з прапорами та частина учасників велекого здвигу в пам'ять жертв голоду.

Владики-учасники Богослужіння в соборі.

Першу молитву — зворушливу композицію о. Кирила Стеценка „Зо святими упокой" виконав хор Церкви-Пам'ятника під орудою інж. Т. Павловського. За чим ішла мистецька рецитація у виконанні відомої декляматорки Олі Кириченко двох творів П. Тичини: „Скорбна Мати" і молитви „І являвсь мені Господь" та вірша австралійського поера Василя Онуфрієнка „Загублені могили". Незвичайно вдало підібрані скрипкові композиції Миколи Лисенка „Хвилина розпачу" і Михайла Гайворонського „Сонатіну" 2-гу частину виконав славний наш скрипаль Рафаїл Венке з великим почуттям, коли здавалося, що скрипаль і його інструмент стали однією цілістю, одним єством.

Головну доповідь Жалобної Академії виголосив відомий діяч і меценат Української Православної Автокефальної Церкви з Міннеаполісу, член Ради Митрополії УАПЦ д-ра Анатолій Лисий, сам свідок, бувши дитиною, страшного суцільного вимирання українських колись квітучих сіл, на рідній Конотопщині.

Розпочавши свою розповідь цитатою з Миколи Руденка, ув'язненого українського поета, письменника і есеїста, голови Української Гельсінкської Групи, з його поеми „Хрест", прелегент відразу ввів слухачів у відповідний до хвилини настрій: „Скиглять голівки руці/, Виснажені докраю:/ „Крихітку хліба, матусю,/ Хлібця! .../ і крик завмирає..." Він поставив питання Чому?, щоб на нього відповісти із знанням простудійованого добре предмету: „Це був політичний акт, злочинний акт заплянованого народовбивства з чисто політичних міркувань для досягнення політичних цілей". Д-р Лисий довів, що „голод 1932-1933 років не був ізольованим етапом у намаганні Москви ослабити, а то навіть винищити українську націю..." Все це було викликане бажанням помсти за наш зрив до волі в 1917-1920 роках. За це Україну було піддано спочатку „воєнному комунізмові", коли її заливано кров'ю найкращих синів України; незабаром зруйновано нашу національну Церкву, виарештовано й розстріляно Ієрархію і національну інтеліґенцію, і поруч розгромлено мільйони українських хліборобів, яких названо „куркулями" і „підкуркульниками", щоб за два роки стати до „суцільної колективізації і винищення вже й т. зв. „радянської інтеліґенції", яку протиставилося в початках 1930-их років інтеліґенції національній. А в підсумку — тотальне винищення села, навіть „сколективізованих" селян, бо були вони українцями.

Виступ славної „Думки", заслуженого хору з Ню Йорку, під керівництвом диригента Семена Комірного, був незвичайно вдалий, як і добре дібраний репертуар для жалобних цих вшанувань наших братів і сестер в Україні: це було отця Кирила Стеценка „Видиш, брате мій" і монументальна композиція Г. Давидовського на тексти невмирущого Шевченка „Україна" із солістами: співаком Метрополітальної опери в Ню Йорку Андрієм Добрянським та Оленою Зам'ятою, яка співала з почуттям слова „Матері України" в частині з „Розритої Могили". Маестро А. Добрянський у сольо з „Посланія — І мертвим, і живим і ненародженим..." виявив себе незрівнянним інтерпретатором Шевченкових безсмертних текстів. „Я ридаю, як згадаю/ Діла незабутні/ Дідів наших..." З цією ж глибиною краси й почуття прозвучали обидві сольові точки маестра: „Ой, поля, ви поля" Василя Барвінського та потрясаюче своєю величчю слів і музики „За байраком — байрак , а там степ і могила..." Станіслава Людкевича, коли багато сотень слухачів у залі затамували навіть подих, вбираючи в себе кожне слово надхненного співу. Акомпаньювала А. Добрянському відома піяністка Лариса Крупа. Хорові „Думка" акомпаньювали Т. Поташко і К. Сибак.

Солісткою на Жалобній Академії була теж відома нюйоркська співачка Марта Кокольська, яка мило і з почуттям виконала дві композиції відомого музики і музиколога д-ра Ігоря Соневицького: молитву „Під Твою милість" та романс „Нехай і так". Третьою піснею була „Колискова", музика Григорія Китастого. Фортепіяновий супровід спочивав у руках самого композитора І. Соневицького. Пізніше, цей раз вже солюючи для хору „Думки", співачка М. Кокольська виконала „Молитву" з опери Семена Гулака-Артемовського „Запорожець за Дунаєм". Голос її звучав дзвінко й сильно з великою дозою 'металю'. Хор „Думка" перед „Молитвою" дав ґрандіозне Шевченкове „Кавказ" С. Людкевича, його 2-гу частину. І як і в першому виступі — „Думка" була „у формі" й полонила „назавжди серця слухачів", про що у прилюдній подяці сказав Митрополит Мстислав після її співу, пропонуючи „думкарям" Дім Української Культури як „домівку", приміщення і сцену „для постійних власних концертів", бо, на думку Митрополита, хор „Думка" є найславнішою під оглядом хорового співу нашою мистецькою одиницею".

Наприкінці „Заключне слово" сказав Владика Марко, нав'язуючи свої уваги до думи „Чорна рілля ізорана і трупами усіяна", і закінчив висловом віри, що „нарід мій є,/ народ мій завжди буде!/ Ніхто не перекреслить мій народ!", про що, умираючи 28-річним, сказав замучений большевиками Василь Симоненко.

Могутнім співом Українського Славня закінчено Жалобну Академію, якою достойно вшановано всі жертви поляглих українців у страшний рік народної заглади, спричиненої безбожним большевизмом півстоліття тому.

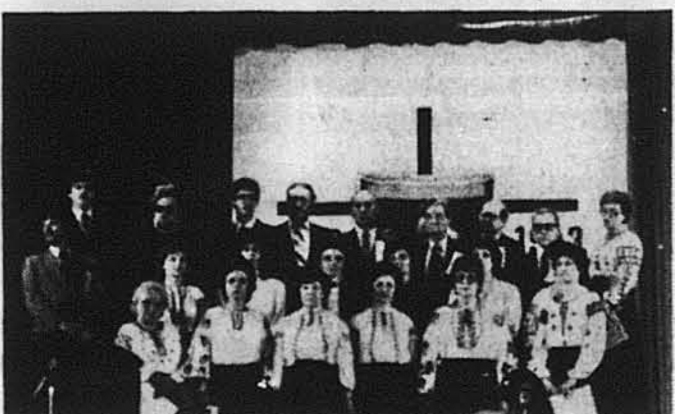
На залі ДУК роздавано дві програмки — англійською і українською мовами, пам'ятні ленти (що їх тут і на цвинтарі продано майже дев'ять тисяч), продавано листівки Церкви-Пам'ятника з восьмисторінковим спеціяльним виданням „Українського Православного Слова", місячника, офіціозу УАПЦ в ЗСА. В ньому містилося багато ілюстрацій з Великого голоду і дві промови Митрополита Мстислава та настроєві вірші.

На кількох площах Осередку були у продажі різні публікації про Голод, все те, що вже появилося на цю болючу тему в цьому й попередніх роках, в тому і брошура, видана заходом Світового Конгресу Вільних Українців, авторства д-ра В. Душника. Можна було набути також спеціяльне видання „Українського Тижневика", ч. 12, ц.р., органу УНСоюзу, перевиданого спеціяльно з цієї нагоди з первісного накладу в березні м-ці.

Перед Домом Української Культури було влаштовано виставку американських газет з-перед 50 років, які зберегли з тих давніх часів подружжя українських піонерів Анни і Богдана Гірчиців з Кліфтону, Н.Дж. Виставку влаштовано заходом громадського діяча з Пассейку Володимира Панченка і його дружини Анни, які тут же пояснювали численним глядачам звідки, що і від кого є ці копії з пожовтілих сторінок газет, на яких відображено жахіття масового вимирання України в тих роках.

Великою увагою тисяч відвідувачів втішався цієї Провідної Неділі теж Український Музей, де можна було зблизька оглядати унікальні скарби Осередку УАПЦ. З часів наших Визвольних Змагань тут зберігають реліквії і клейноди Головного Отамана Симона Петлюри та інші рідкісні неповторні музейні цінноші.

Майже тринадцять тисяч українців були присутні в цей День Всенародного вшанування Жертв Великого голоду тут (за підрахунком місцевої поліції, яка допомагала тримати лад), і всі поїхали домів збагаченими глибшим знанням про трагедію України, щоб в жовтні всі як один прибути до Вашінгтону, столиці, для всенародної демонстрації і поширення по ЗСА відомостей про Голготу України, щоб інші вчилися з нашого трагічного досвіду і збереглися.

Хор собору Ап. Андрія Первозванного під час Жалобної Академії.

Злочин...

(Продовження зі стор. 2)

популярний серед книголюбів, пишатись треба таким поетом. А то якийсь В?..

„Специфічність" цього злочину ще й у цьому, що постає запитання: хто в Совєтському Союзі має доступ до таких засекречених апаратів, як розмножувальні, друкарські, копіювальні? У вільному світі кожному можна зайти до першої-ліпшої з двох розташованих на кожній вулиці друкарень і надрукувати скільки хочеш примірників творів навіть Андропова. А в Союзі? Навіть просту машиністку допускають до друкарської машинки з попередженням: усі аркушики зужитого копіювального паперу подавати для відчиту, а машинку на ніч замикати на ключ і віддавати в спецчастину. А тут п'ятеро злочинців вільно оперували на професійних розмножувальних приладах — ротапринтах, електрофотоапаратах і навіть на поліграфічних машинах. Адже сто разів перевіряють людину, доки дадуть дозвіл підійти до таких заборонених апаратів!

Ці злочинці, безумовно, були цілком довіреними особами і попалися випадково. Можливо не поділилися заробітком з якимсь капітаном міліції.

У цій вельми загадковій історії особливо „специфічним" є те, що навіть такі злочинці дотямилися вдатися до „самвидаву", щоб заробити якусь копійку на справді величезнім попиті людей на такі твори, як ця збірка поета засекреченого літерою „В".

СОВЄТСЬКІ ВЛАСТІ звільнили щонайменше чотирьох із шести лівих інтелектуалістів, арештованих минулого року за антисовєтську діяльність. Дисидентські джерела говорять, що згадана група шістьох інтелектуалів-соціялістів виступала проти совєтського типу комунізму і за політику західних „єврокомуністичних" партій. Вони регулярно видавали підпільний журнал, в якому заявляли, що в Совєтському Союзі утворилася нова правляча кляса, яка живе в розкошах і експлуатує робітників та інші трудові верстви народу, які живуть у злиднях і страху. Суд над групою мав відбутися ще в лютому, але був відкладений.

ДАГЛЕС ФРЕЙЗЕР, голова профспілки автомобільних робітників, у своєму прощальному слові в Далласі, Тексас, заявив, що „ані один автомобіль не буде збудований на новій фабриці компанії Дженерал Моторс у Каліфорнії, якщо на запланованих фабиках не будуть затруднені раніше звільнені з праці американські автомобільні робітники". Як відомо, Дженерал Моторс плянує випускати в Каліфорнії автомобілі спільно з японською компанією Тойота. Д. Фрезер відходить незабаром на емеритуру і конвенція в Даллесі має обрати на його місце іншого голову.

ТЕНІСОВІ ТУРНІРИ

Тенісова ланка УСЦАК, в порозумінні з управою Союзівки, подає до відома дати цьогорічних тенісових турнірів на оселі УНСоюзу:

2, 3 і 4-го липня — УСЦАК-Схід
6 і 7-го серпня — Подвійна гра
2, 3, 4 і 5-го вересення — Крайовий УСЦАК
17 і 18-го вересня — Запрошеневий УНС
8 і 9-го жовтня — КЛК

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ІВАННА КРАТ, член УНС Відд. 37-го Т-ва „Любов" в Елизабеті, Н.Дж., померла 20-го березня 1983 року на 78-му році життя. Нар. 1905 року в Україні. Членом УНС стала 1952 року. Залишила в смутку Мужа Павла, дочку Люсю Питван і внука Юрка.

Вічна Їй Пам'ять!
Ольга Осередчук, секр.

ДАНИЛО ШВЕЦЬ, член УНС Відд. 336-го Т-ва „Сокіл" в Клівленді, Огайо, помер 21-го березня 1983 року на 90-му році життя. Нар. 1892 року в селі Лопушани, пов. Зборів, Західня Україна. Членом УНС став 1917 року. Залишив у смутку сина Івана і доньку Стефанію, 5 внуків і 3-ох правнуків. Похорон відбувся 22-го березня 1983 року на цвинтарі „Сансет" в Норт Олмстеді, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!
Володимир Стригун, секр.

АННА ТИБОР, член УНС Відд. 361-го Т-ва „Дністер" в Ню Йорку, Н.Й., померла 22-го березня 1983 року на 70-му році життя. Нар. 1913 року у Філядельфії, Па. Членом УНС стала 1960 року. Залишила в смутку двох синів Мирона і Петра з дружиною Абвенісю, та ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся 25-го березня 1983 року на цвинтарі Пайнлон у Філядельфії, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
Степан Чума, секр.

РОЗАЛІЯ САВЧАК, член УНС Відд. 112-го ім. св. Марії в Пармі, Огайо, померла 23-го березня 1983 року на 88-му році життя. Нар. 23-го січня 1894 року в Україні. Членом УНС стала 1928 р. Залишила у смутку дочку, 2-ох синів, семеро внуків і шість правнуків. Похорон відбувся 28-го березня 1983 року на цвинтарі свв. Петра і Павла в Пармі.

Вічна Їй Пам'ять!
Марія Капраль, секр.

АННА БУЦЯК, член УНС Відд. 125-го в Чикаго, Ілл., померла 26-го березня 1983 року на 96-му році життя. Нар. в селі Угерсько, Україна. Членом УНС стала 1933 року. Залишила в смутку синів Михайла і Івана. Похорон відбувся 30-го березня 1983 року на цвинтарі св. Миколая в Парк Ридж, Ілл.

Вічна Їй Пам'ять!
Ґльорія Пашен, секр.

СТЕФАН СТЕФАНЮК, член УНС Відд. 42-го ім. Т.Шевченка в Пассейку, Н.Дж., помер 27-го березня 1983 року на 77-му році життя. Нар. 12-го січня 1907 року в селі Переволочна, повіт Золочів, Зах. Україна. Членом УНС став 1959 року. Залишив у смутку брата Петра з родиною, сестру Тетяну Литвин з родиною в Зах. Україні. Похорон відбувся 29-го березня 1983 року в Ґлен Спей, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!
Іван Блиха, секр.

ІВАН ДАНИЛИК, член УНС Відд. 230-го ім. св. І. Хрестителя в Янгставні, Огайо, помер 27-го березня 1983 року на 75-му році життя. Нар. 1908 року в селі Липа, пов. Турка, Україна. Членом УНС став 1957 року. Залишив у смутку дружину Еву, дочку Катерину Деніро, сина Богдана, брата Михайла в Тексасі. Похорон відбувся 30-го березня 1983 року на цвинтарі Кальварія у Янгставні.

Вічна Йому Пам'ять!
П.Ліщак, секр.

ЮЛІЯ КОЗИК, член УНС Відд. 112-го ім. Св. Марії в Пармі, Огайо, померла 28-го березня 1983 року на 90-му році життя. Нар. 20-го січня 1894 року в Україні. Членом УНС стала 1937 року. Залишила в смутку дочок Кетлін Ляфескі і Анну Шиманську, сина Степана, 4-ох внуків і 9 правнуків. Похорон відбувся 31-го березня 1983 року на цвинтарі свв. Петра і Павла в Пармі.

Вічна Їй Память!
Марія Капраль, секр.

ДЖЕРАЛЬДИНА ШВАРЦ, член УНС Відд. 422 Т-ва ім. С.Петлюри у Філядельфії, Па., померла 18-го березня 1983 року на 44-му році життя. Нар. 17-го серпня 1939 року у Філядельфії, Па. Членом УНС стала в 1967 році. Залищила в смутку дочку Лізу. Похорон відбувся 22-го березня 1983 року на цвинтарі Ґрінмовит у Філядельфії.

Василь Євтушенко, секр.

МЕЙ БРЕЖИНСЬКА, член УНС Відд. 155-го Т-ва „Запорозька Січ" в Перт Амбою, Н.Дж., померла 25-го лютого 1983 року на 65-му році життя. Нар. 28-го жовтня 1916-го року в Ню Джерзі. Членом УНС стала 1963 року. Залишила в смутку мужа д-ра Е. Брежинського. Похорон відбувся 29-го лютого 1983 року на цвинтарі св. Ґертруди в Колонії, Н.Дж.

Вічна Їй Пам'ять!
Меланія Льоренс, секр.

ФЕДІР ЮРКІВ, член УНС Відд. 379-го ім. св. Юрія в Чикаго, Ілл., помер 6-го лютого 1983 року на 62-му році життя. Нар. 1921 року а селі Бряза, пов. Долина, Україна. Членом УНС став в 1949 році. Залишив у смутку дружину Анну, доньок Ольгу і Лесю; сестер Марту Параню і Анну та брата Дмитра в Україні. Похорон відбувся на цвинтарі св. Миколая в Чикаго, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!
Василь Семків, секр.